

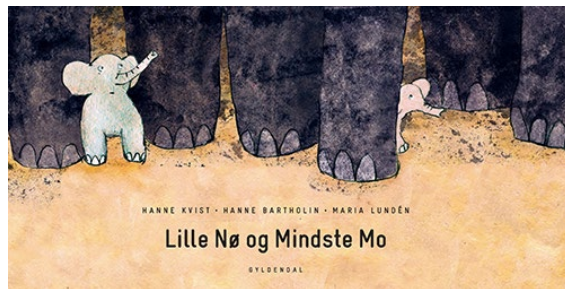
SPROGSTART 3-6 ÅR

Trin-for-trin

Lille Nø og Mindste Mo af Hanne Kvist og Hanne Bartholin (2020)

Tema: Findes der monstre?

Billedbogen *Lille Nø og Mindste Mo* er valgt, da litteraturen gennem ord, billeder, leg og samtale kan sætte fokus på det, at være bange for noget, der måske/måske ikke findes. Gennem tekst, illustrationer og sider, der kan foldes ud, møder vi Lille Nø og Mindste Mo, der bevæger sig ud i noget, som de ikke må! For tænk om flodmonsteret snupper dem!

Sprogligt fokus: Lydlig opmærksomhed, ordforråd, skriftsproglige kompetencer og narrative kompetencer.

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin* manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen *Lille Nø og Mindste Mo*
- Ark: Fokusord, sproglege
- Kort til billedbogssnak
- Foto af en jungle
- Foto af en elefantflok
- Skabelon til flodmonstermaske
- Remse: Floden
- 6 billedkort til Story Sequencer
- Konkreter: 3 elefanter i forskellige størrelser, kokosnød

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer

Sprogstartsmaterialerne må kun bruges under opsyn af en voksen.

Ugens indhold

Dag 1:

Højtlesning og fokusord for alle børn i gruppen, ca. 18 børn.

Tid: ca. 30 minutter.

Dag 2:

Guidet læsning og billedbogssnak. Børnene deles i tre grupper efter dit kendskab til børnene.

Tid: Tre gange ca. 30 minutter.

Dag 3:

Fælles oplæsning og sproglege. Børnene deles i to grupper efter dit kendskab til børnene. Tid: To gange ca. 30 minutter.

SPROGSTART 3-6 ÅR

Dag 1 – *Lille Nø og Mindste Mo*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen *Lille Nø og Mindste Mo*
- Ark: Fokusord
- Foto af en jungle
- Foto af en elefantflok
- Konkreter: 3 elefanter i forskellige størrelser, kokosnød

Ting og sager, du selv skal finde

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om forsiden og bagsiden, om forfatteren og illustrationen. Fortæl om bogens ryg. Hvad mon billedbogen handler om? Tal om titlen. Hvad hedder billedbogen? Fortæl om forfatter og illustratør. Hvem har skrevet billedbogen? Hvem har lavet billederne? Vis læseretningen og peg på bogstaverne.

Fortæl at i Danmark læser vi fra venstre mod højre og oppefra og ned, og at der findes store og små bogstaver. Find eventuelt forbogstaverne i børnenes navne i billedbogen og tal om de forskellige bogstavers navne, former og lyde.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om det at være bange for noget, der måske/måske ikke findes i virkeligheden.

Læs billedbogen to gange. Første gang med læseoplevelsen i fokus - og derfor uden afbrydelser. Anden gang taler I om fokusord. Brug billedbogens illustrationer til at understøtte fokusordene og konkreter fra Sprogstartsposen til visualisering af bogen. Sæt en bevægelse på ordet, når det er muligt.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Læringsstigen

Gør-det-sværere-strategi

Forudsige: Se på bogens forside. Hvad tror du, at bogen handler om? Tror du, at bogen er sjov, alvorlig, uhyggelig eller spændende?

Generalisere: De store elefanter er kolossalt store og stærke. Kender du andre dyr/mennesker, som er meget store og stærke? Har du mødt andre dyr/mennesker i bøger, du har læst, som er meget store og stærke?

Argumentere: Lille Nø bliver forskrækket, da Mindste Mo kommer farende ud mellem de tætte buske. Hvorfor tror du, at Lille Nø ikke vil indrømme, at han faktisk blev forskrækket?

Gør-det-nemmere-strategi

Giv svaret: Når man er tavs, er man helt stille. Så siger man slet ingenting. Er man tavs, når man siger noget, eller er man tavs, når man ikke siger noget?

Hjælpes ad: Lad os se på flodmonstret i bogen. Hvad er det, flodmonstret har på stødtænderne? Peg i bogen.

Begræns valg: Går de store elefanter ind i junglen for at knække grene eller for at spise is?

Dag 2 – *Lille Nø og Mindste Mo*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen *Lille Nø og Mindste Mo*
- Kort til billedbogssnak
- Foto af en jungle
- Foto af en elefantflok
- Konkreter: 3 elefanter i forskellige størrelser, kokosnød

Ting og sager, du selv skal finde

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om det at være bange for noget, som måske/måske ikke findes i virkeligheden.

Læs billedbogen og inddrag børnene i genfortælling af billedbogen undervejs.

Billedbogssnak. I sprogstartsposen finder du kort til billedbogssnak. Lad børnene skiftes til at trække et kort og svare på spørgsmålene. Vær opmærksom på, at kortene er inddelt i tre forskellige sværhedsgrader. Lad dit kendskab til børnene afgøre, hvilke kort I bruger.

Brug billedbogens illustrationer samt konkrete fra Sprogstartsposen til at understøtte billedbogssnakken.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Et lille tip

Understøt barnets læring af skriftsprogskoncepter

- Vis barnet, at man læser fra venstre mod højre, oppefra og nedad.
- Vis barnet, at ord på skrift adskilles med mellemrum.
- Vis barnet, hvordan ord består af bogstaver.

(Justin Markussen-Brown, *Sprogvinduet – Guiden til dit barns sprogudvikling*, 2019, s. 242)

SPROGSTART 3-6 ÅR

Dag 3 – *Lille Nø og Mindste Mo*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen *Lille Nø og Mindste Mo*
- Ark: Sproglege
- Skabelon til flodmonstermaske
- Remse: Floden
- 6 billedkort til Story Sequencer
- Konkreter: 3 elefanter i forskellige størrelser, kokosnød

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Farveblyanter, tushet, elastikbånd mm. til flodmonstermasker

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om det at være bange for noget, som måske/måske ikke findes i virkeligheden.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om. Inddrag børnene i genfortællingen, mens du læser billedbogen højt: Hvem er med i billedbogen? Hvad laver de? Og hvorfor?

Sproglege. Orienter dig i sproglegene og vælg mindst to sproglege, som passer til børnegruppen. Lav gerne flere, hvis I har lyst og ekstra tid. Forbered dig på forhånd på legen. Brug billedbogen som udgangspunkt for sproglegene, da de omhandler billedbogens tema. Legene giver børnene mulighed for at høre, se, gøre og røre ord i nye sammenhænge.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*

Litteraturforslag

Lille Nø af Hanne Kvist, Gyldendal, 2005

Monsterbange af Betina Birkjær, Jensen & Dalgaard, 2021

Finn Herman af Hanne Bartholin, Gyldendal, 2001

Søen af Sigrid Eyb-Green, Turbine, 2021

Da Carl næsten var ond af Ida Jessen, Høst, 2011

Hvis du møder en bjørn af Malin Kivelä, Jensen & Dalgaard, 2021

Elefanter af Sebastian Klein, Carlsen, 2020

Bøh! af Kate Read, Turbine, 2021

SPROGSTART 3-6 ÅR

Fokusord til Lille Nø og Mindste Mo

Vælg de fokusord, der passer bedst til din børnegruppe. Lad børnene se, røre, gøre og sige ordene mange gange og i forskellige sammenhænge. Brug konkrete, fotos og billeder fra Sprogstartspøsen undervejs.

At være kæmpestor. Hvad vil det sige at være kæmpestor. Gør jer kæmpestore ved at strække jer og stå på tæer!

At være tung. Hvad vil det sige at være tung? Kender I noget, som er tungt? En bus? Et fly? En elefant? Hvad er det modsatte af at være tung? Kender I noget, som er let? En fjer, en nål, et græsstrå.

At kvase. Hvad betyder at kvase? Har I prøvet at kvase noget? Med foden, med hånden, med munden? Elefanterne kan kvase en kokosnød – med én tå!

At være stor og kolossal. Hvad er man, hvis man er stor og kolossal? Kender I noget, som er stort og kolossalt?

En jungle. Hvad er en jungle? Hvilke dyr lever i en jungle?

En flod. Hvad er en flod? Har I set en flod? I en bog? I en film? På et foto? Eller i virkeligheden?

Et flodmonster. Hvad mon et flodmonster er? Har I set et flodmonster? Hvordan tror I, det ser ud? Findes der egentlig monstre?

At rulle sig i mudder. Hvordan tror I, at man leger *at rulle sig i mudder*. Hvordan ruller man sig? Hvad er mudder? Rul jer (i mudder)

Et termitbo. Hvad er et termitbo? Hvordan tror I, at man leger termitbo?

En bus. Hvad er en bus? Hvordan ser en bus ud? Hvordan tror I, at man leger bus?

Ved siden af. Hvad betyder ved siden af? Vis, hvad det vil sige at sidde ved siden af eller stå ved siden af hinanden.

Vand som strømmer hurtigt af sted. Hvad gør vand, som strømmer hurtigt af sted? Har I set vand strømme hurtigt afsted? Fra en vandhane? En vandslange? En vandkanon?

At løbe i vild fart. Hvad betyder det at løbe i vild fart?

At gungre gennem skoven. Hvad betyder det, at de store elefanter gungrer gennem skoven?

At være tavs. Hvad vil det sige at være tavs? Når man er tavs, er man så stille, eller snakker man meget?

At lade som om. Hvad mon det betyder, at Lille Nø lader som om, han/hun bliver bange?

At lede efter. De store elefanter leder efter Mindste Mo. Er Mindste Mo egentlig væk?

Billedbogssnak til *Lille Nø og Mindste Mo*

Let

- Lille Nø og Mindste Mo er elefanter? Er Lille Nø og Mindste Mo giraffer eller elefanter?
- Er en elefant et lille dyr eller et stort dyr?
- Er Lille Nø og Mindste Mo små eller store elefanter?
- Flodmonstret er uhyggeligt! Er flodmonsteret sødt og rart, eller er det farligt?
- Lille Nø må ikke komme med de store elefanter ud i junglen. Hvorfor må Lille Nø ikke komme med de store elefanter ud i junglen?
- Mindste Mo vil så gerne lege med Lille Nø. Hvad vil Mindste Mo gerne lege? Hvad vil du gerne lege?

Mellem

- Lille Nø og Mindste Mo er for små til at komme med de store elefanter ud i junglen. Har du prøvet at få at vide, at du var for lille til noget? Hvad?
- Har du fået at vide, at du var for stor til noget? Hvad?
- Hvorfor må Lille Nø og Mindste Mo ikke komme med de store elefanter ud i junglen?
- Hvad skal de store elefanter ude i junglen? (Knække, kvase, ...)
- Hvad tror du, der sker med Mindste Mo, da den store gren knækker, og Mindste Mo falder ned i den store brusende flod?
- Tror du, at Lille Nø bliver bange, da Mindste Mo bryder ud gennem de tætte buske og siger UUA-HA-HA-HA-haaaaa! Hvorfor mon Lille Nø siger, at han/hun ikke blev bange?

Svær

- Hvorfor tror du, at de store elefanter siger, at der findes et rigtigt flodmonster?
- Hvordan tror du, at det store flodmonster ser ud? Beskriv flodmonstret med ord. Vis gerne med din krop, hvordan flodmonstret ser ud.
- Lille Nø bliver bange, da Mindste Mo springer frem og forskrækker ham/hende. Har du prøvet at være bange, fordi nogen forskrækkede dig? Hvordan kunne du mærke, at du blev bange?
- Mindste Mo vil gerne lege rulle sig i mudder, termitbo, bus eller flodmonster. Hvorfor vil Lille Nø ikke lege med Mindste Mo? Leger de sammen alligevel?

SPROGSTART 3-6 ÅR

- Hvorfor må Lille Nø og Mindste Mo ikke lege nede i floden? Hvorfor er det farligt for børn og små elefanter at lege i vand?
- Fortæl hvordan bogen Lille Nø og Mindste Mo slutter

SPROGSTART 3-6 ÅR

Sproglege til *Lille Nø* og *Mindste Mo*

Sproglege

Den farlige flodmonsterleg - Byg en flod af tæpper. Lav flodmonstermasker efter skabelonen i Sprogstartsposen. Mal maskerne med maling eller farv med farveblyanter. Hvordan tror I, at flodmonstret ser ud? Hvilke farver har det? Har det øjne? Skarpe tænder? Og en kolossal mund!? Når maskerne er klar til brug, skiftes børnene til at være flodmonstret, der forskrækker de små elefanter.

Kast et monster! Klip hvidt karton til, så det passer i størrelsen til skumterningen. Tegn monstre på kartonstykkerne og farvelæg dem. Mens I tegner jeres monstre, kan I være tavse (ligesom Lille Nø). Sæt på skift tegningerne i skumterningen, og lad børnene skiftes til at kaste et monster. Den, der har tegnet monstret ved (som den eneste) hvad det er for et monster. Lad barnet fortælle om monstret. Er det farligt? Findes det i virkeligheden? Hvor bor det? Og sidst, men ikke mindst... hvilket brøl har det? Når terningen kastes igen, og lander på samme monster igen, BRØLER alle børn monstrets brøl! Legen er sjovest, hvis de 6 brøl er forskellige, så børn (og voksne) skal huske det enkelte barns monsters brøl! Ikke to monstre er ens! Indtal evt. brølene på **Optageklemmerne**, og se om I kan matche monstertegning og -brøl!

Sig remsen og leg legen! Brug remsen *Floden* fra Sprogstartsposen

Sproglege – med digitale læringsmaterialer

Story Sequencer: Sæt billedkortene i Story Sequenceren i den tidsmæssige rigtige rækkefølge. Ud fra billedkortene taler I om, hvad elefanterne mon siger på de forskellige billeder. Indtal jubelråb, når der leges, lyd af forskrækket elefant, da grenen knækker, og Mindste Mo falder i floden, etc. Sæt fokus på at bruge jeres stemmer, så de passer til den situation, der er på de forskellige billedkort.

Endnu flere sproglege - inde & ude

De KÆMPESTORE OG KOLOSSALE elefanter i junglen! Elefanterne knækker grene så tykke som elefantlår, tramper gennem junglen, kvaser kokosnødder med én tå og spiser de lækre blade, der sidder øverst i træerne. Leg kæmpestore og kolossale elefanter. Find grene, der er så tykke, at I næsten ikke kan knække dem! Tag store sko/støvler på, og tramp så hårdt I kan, snup en håndfuld tomater og forestil jer, at det er kokosnødder og kvas dem med lilletæerne, hæng noget spiseligt (måske er det sådan dagens frugt serveres) højt op i et træ (men ikke så højt, at I ikke kan nå det) og leg det er blade, som elefanterne spiser.

Filmcentralen/For de yngste, **se filmene** *Lygtefisk* og *Vitello bygger en monsterfælde*